CZU: 343.18 **DOI: 10.5281/zenodo.7352665**

LEGALITATEA PRIVIND COMPETENȚA AUTORITĂȚILOR DELEGATE DE LEGIUITOR DE A MODIFICA ŞI COMPLETA LISTELE DE DROGURI

DUMNEANU-SPÎNU Ludmila,

doctor în drept, conferenţiar universitar,Departamentul Drept penal, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova
ORCID: 0000-0002-0195-8267

The local judicial community, along with the international one, is pretty reserved in regard to the legality of the competences provided to the authorities by the legislator with the purpose of modifying and fill the list of drugs. The explanations given in this matter sound like this: any document issued by the authorities would not have the proper features of a source of criminal law. Therefore, even in the event of some documents being issued by the authorities with reference to the list of drugs, these would undoubtedly be considered null from the point of view of their aplicability in the field of the criminal law. The status of these legal documents which the criminal law makes reference to, either about a constitutional law, organic or ordinary, a decision made by the Parliament, a decision made by the government, an order of the ministery etc., do not affect in any way the exclusive prerogative of the criminal law to regulate the crimes and punishments.

Keywords: the list of drugs, high proportions, extremely high, the competence of the government.

Am sesizat că comunitatea juridică autohtonă, dar şi cea din afară, este destul de reticentă privind legalitatea competenţelor oferite autorităţilor de către legiuitor pentru a modifica şi completa listele de droguri. Explicaţiile cel puţin pe interior stau cam aşa: orice act emis de autorităţi nu ar avea o calitate de izvor al dreptului penal. Astfel, chiar şi în conjunctura unor acte emise de autorităţi cu privire la lista drogurilor ar urma să fie din start considerate nule din punct de vedere al aplicării pe domeniul dreptului penal.

Potrivit autorului autohton, M. Strulea, care exprimă următoarea poziţie: „Dată fiind diferenţa dintre droguri, numărul impunător al acestora, concentrarea diferită a substanţelor active şi datorită necesităţii de a le descrie utilizând formulele chimice, se pare că este imposibil sau, cel puţin, inadecvat, de a stabili cantităţile specifice nemijlocit în lege” [1 p.188].

Un alt punctde vedere, mai puţin agreat de juriști, enunţat de Gh. Malic şi I. Oancea: „Listele substanţelor narcotice şi ale substanţelor psihotrope trebuie să fie aprobate nu de CPCD, nici de Guvern, dar de autoritatea legislativă printr-o lege organică” [2 p.76].

Într-o altă manieră, dar apropiată celei din urmă, A. Pareniuc şi I. Jecicov

afirmă: „[A]lin. (3) art. 126 din Codul penal era contrar dispoziţiilor art. 66, lit. n) alin. (3) art. 72 din Constituţie, în care se menţionează că prin lege organică se reglementează infracţiunile, pedepsele şi regimul de executare a acestora. Potrivit alin. (3) art. 126 al Codului penal, daunele cauzate de sustragerea sau circulaţia ilegală a substanţelor narcotice şi psihotrope se determină reieşind din cantităţile mici sau mari ale acestora aprobate de CPCD” [3 p.58].

Cu adevărat, până la momentul intrării în vigoare a Legii Republicii Moldova nr. 277 din 04.11.2005 pentru modificarea şi completarea Codului cu privire la contravenţiile administrative, a Codului penal al Republicii Moldova şi a Codului de procedură penală al Republicii Moldova[4], alin. (3) art. 126 a avut un asemenea conţinut. Vom menţiona că prin aceeaşi lege, art. 134^1 CP RM a fost completat cu alineatele: „(4) Listele substanţelor narcotice, psihotrope şi precursorilor se aprobă de Guvern”; „(5) În cazul sustragerii, însuşirii, extorcării sau altor acţiuni ilegale cu substanţe narcotice, psihotrope, cu analoage ale acestora şi cu plantele care conţinsubstanţe narcotice sau psihotrope, proporţiile mici, mari sau deosebit de mari se determină conform cantităţilor mici, mari sau deosebit de mari ale substanţelor narcotice, psihotrope şi ale plantelor care conţinsubstanţe narcotice sau psihotrope”.

Ripostăasupra celor afirmate de Gh. Malic, I. Oancea, A. Pareniuc şi I. Jecicov, urmează să-l citãm pe V. Stati: „Statutul actelor normative la care face referire legea penală, fie că este vorba despre o lege constituţională, organică sau ordinară, o hotărâre a Parlamentului, o hotărâre a guvernului, un ordin ministerial etc., nu afectează în niciun fel prerogativa exclusivă a legii penale de a reglementa infracţiunile şi pedepsele. Chiar dacă actele normative ale CPCD vor fi abrogate şi vor fi adoptate în schimb legi organice cu acelaşi obiect de reglementare, aceasta nu va însemna deloc că legile în cauză vor incrimina faptele prevăzute la art. 217, 217^1-217^6, 218 şi 219 CP RM” [5, p.378].

Adecvat, în Decizia Curţii Constituţionale a României nr. 326 din 29.03.2012 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 1 lit. a) teza a doua din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, se statuează: „[...] Legiuitorul delegat, în acord cu dispoziţiileconstituţionale referitoare la delegarea legislativă, a emis Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 6/2010 potrivit căreia substanţele din tabelele-anexă la Legea nr. 143/2000 pot fi înscrise, radiate sau transferate dintr-un tabel în altul prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului sănătăţii.

O astfel de soluţie s-a impus exprompt ca o necesitate naturală de

prevenire a pericolului pe care îl prezintă pentru sănătatea publică consumul anumitor plante şisubstanţe, din cauza intoxicărilor pe care le produc şi riscului de abuz, cu atât mai mult cu cât realitatea socială a dovedit o creştere a numărului de persoane care se prezintă la spital în urma consumului unor asemenea plante şisubstanţe.

În aşa mod, Curtea constată că interesul public avut în vedere este mai mult decât evident, constituind prin el însuşi o situaţie extraordinară a cărei reglementare nu putea fi amânată. [...] Raţiunea acestei soluţii constă, pe lângă situaţia de faţă, şi în existenţa unor împrejurări ce impun introducerea în legislaţianaţională a interdicţiei unor substanţe ce sunt prevăzute în listele publicate la nivel internaţional [...]”[6]..

Prezintă interes şi concluziile la care s-a ajuns în Hotărârea Curţii Constituţionale a Republicii Moldova (în continuare – CC RM) nr. 25 din 13.10.2015 pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 privind aprobarea Listei substanţelor narcotice, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe depistate în trafic ilicit, precum şicantităţile acestora (Sesizarea nr. 30a/2015): „[...] 65. Curtea menţionează că, având în vedere faptul că domeniul supus examinării se află în permanentă evoluţie şi vizează nu doar reglementările în materia dreptului penal, dar şi cele privind ocrotirea sănătăţii publice, legislativul poate delega executivului competenţa de a reglementa, prin acte subordonate legii, lista substanţelor narcotice, psihotrope şi cantitatea acestora. 66. Totodată, ţinând cont de faptul că procesul legislativ implică mai multe etape de durată, raţiunea stabilirii competenţei Guvernului rezultă şi din necesitatea intervenţiei prompte în cadrul normativ în vederea reglementării acestui domeniu în cazul apariţiei de noi substanţe cu efecte similare. [...]”[7].

Ceea ce ne sugerează instanţele de contencios constituţional din România şi din Republica Moldova este că, pentru a-i conferi unei substanţe statutul normativ de drog, un act normativ al Guvernului poate fi aprobat cu mai multă celeritate decât o lege adoptată de forul legislativ. În acest sens, în preambulul Ordonanţei de urgenţă a Guvernului României nr. 6 din 10.02.2010 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri şi pentru completarea Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanţelorşi preparatelor stupefiante şi psihotrope, se invocă, printre altele: „[...] orice întârziere determinată de parcurgerea procedurii legislative obişnuite ar putea

afecta sănătatea sau viaţa unui mare număr de persoane, în special tineri, [...] aceste elemente vizează interesul general public şi constituie o situaţie de urgenţăşi extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată [...]”[8].. În consonanţă, la lit. a) art. 1 din Legea României nr. 143/2000 este definită noţiunea „substanţe aflate sub control naţional”: „drogurile şi precursorii înscrişi în tabelele-anexă nr. I-IV, care fac parte integrantă din prezenta lege; tabelele pot fi modificate prin înscrierea unei noi plante sau substanţe, prin radierea unei plante sau substanţe ori prin transferarea acestora dintr-un tabel în altul, la propunerea ministrului sănătăţii sau a ministrului afacerilor interne (sublinierea ne aparţine – *n.a.*)”.

Este adevărat că, în asemenea cazuri, celeritatea este cumva prioritizată în detrimentul controlului adecvat asupra procesului de elaborare şi adoptare a unui act normativ. În atare condiţii, este important a se asigura un relativ echilibru între: celeritatea procesului de elaborare şi adoptare a unui act normativ *şi* controlul adecvat asupra acestui proces.

Dezvoltând prevederile alin. (2) şi (3) art. 134^1 CP RM, dispoziţia de la alin. (7) art. 134^1 CP RM stabileşte: „Listele de substanţe stupefiante, psihotrope şi de precursori se aprobă, se modifică şi se completează de către Guvern”. Similar, în alin. (4) art. 11 din Legea Republicii Moldova nr. 382/1999 se prevede: „Tabelele şi listele substanţelor stupefiante şi psihotrope şi ale precursorilor supuşi controlului se aprobă de Guvern”. De asemenea, alin. (2) art. 8 din Legea Republicii Moldova nr. 382/1999 stabileşte: „Tabelele nr. I-IV, listele de substanţe stupefiante şi psihotrope şi de precursori, expuse în anexă, se aprobă şi se modifică prin hotărâre a Guvernului, la propunerea CPCD”. O astfel de concepţie se apropie ca esenţă de cea promovată, de exemplu, în alin. 1 art. 269 din Codul penal al Republicii Lituania: „Substanţele stupefiante şi psihotrope indicate în prezentul capitol sunt substanţele înscrise pe listele substanţelor narcotice şi psihotrope aprobate de Ministerul Sănătăţii al Republicii Lituania” [9].. Astfel, legiuitorul lituanian, ca şi legiuitorul moldovean şi cel român, a delegat unei autorităţi a administraţiei publice centrale competenţa de a întocmi listele de droguri.

La moment, Lista substanţelor stupefiante, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe, depistate în trafic ilicit, precum şicantităţile acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 79/2006, include: 202 denumiri de substanţe stupefiante; 170 denumiri de substanţe psihotrope; 9 denumiri de plante care conţinsubstanţe stupefiante sau psihotrope.

În paralel cu acest act normativ se aplică Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088/2004. Acest act normativ cuprinde, printre altele:

– Tabelul I „Substanţele stupefiante şisubstanţele psihotrope neutilizate în scopuri medicale”: Lista nr. 1 „Substanţele stupefiante”; Lista nr. 2 „Substanţele psihotrope”;

– Tabelul II „Substanţele stupefiante (narcotice) şisubstanţele psihotrope utilizate în scopuri medicale”: Lista nr. 1 „Substanţele stupefiante (narcotice) incluse în listele 2 şi 4 ale Convenţieiunice a ONU asupra stupefiantelor, 1961”; Lista nr. 2 „Substanţele psihotrope incluse în Lista 2 aConvenţiei ONU asupra substanţelor psihotrope, 1971”;

– Tabelul III „Substanţele stupefiante (narcotice), substanţele psihotrope, utilizate în scopuri medicale”: Lista nr. 1 „Substanţele stupefiante (narcotice) incluse în Lista 3 aConvenţiei unice a ONU asupra stupefiantelor, 1961”; Lista nr. 2 „Substanţele psihotrope incluse în Lista 3 aConvenţiei ONU asupra substanţelor psihotrope, 1971”; Lista nr. 3 „Substanţele psihotrope incluse în Lista 4 aConvenţiei ONU asupra substanţelor psihotrope, 1971”.

Apropiată este modalitatea de diferenţiere consacrată în anexa la Legea României nr. 339/2005:

– Tabelul I „Plante, substanţe şi preparate cu substanţe psihotrope şi stupefiante interzise, lipsite de interes recunoscut în medicină”: stupefiante; psihotrope; plante şi substanţe aflate sub control naţional;

– Tabelul II „Plante, substanţe şi preparate ce conţin substanţe stupefiante şi psihotrope care prezintă interes in medicina, supuse unui control strict”: stupefiante; psihotrope; plante şi substanţe aflate sub control naţional;

– Tabelul III „Plante, substanţe şi preparate ce conţin substanţe stupefiante şi psihotrope care prezintă interes în medicină, supuse controlului”: preparate cu substanţe stupefiante.

Referinţe:

1. STRULEA, M. Respectarea principiului legalităţii la incriminarea cantităţii drogurilor în legea penală. În: Integrare prin cercetare şi inovare. Conferinţă ştiinţifică naţională cu participare internaţională: Ştiinţe juridice: Rezumate ale comunicărilor. Vol. I. Chişinău: CEP USM, 2016, p. 187-190.
2. MALIC, Gh., OANCEA, I. Combaterea drogurilor: cadru juridic şi probleme de interpretare. În: Revista Naţională de Drept, 2005, nr. 11, p. 74-77.

3. PARENIUC, A., JECICOV, I. Aspecte legislative ale Republicii Moldova ce reglementează circulaţiasubstanţelor narcotice, psihotrope şi/sau a precursorilor. În: Analele ştiinţifice ale Academiei „Ştefan cel Mare” a MAI al RM: ştiinţesocio-umane, 2009, nr. IX, p. 56-61.
4. Legea Republicii Moldova nr. 277 din 04.11.2005 pentru modificarea şi completarea Codului cu privire la contravenţiile administrative, a Codului penal al Republicii Moldova şi a Codului de procedură penală al Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 161-163.
5. СТАТИ, В. Роль подзаконных актов в регулировании уголовной ответственности за незаконный оборот наркотиков по законодательству Молдовы. În: Системность в уголовном праве. Материалы II Российского Конгресса уголовного права (31 мая-1 июня 2007 г.). Москва: Проспект, 2007, p. 377-380.
6. Decizia CCR nr. 326 din 29.03.2012 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 1 lit. a) teza a doua din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri. În: Monitorul Oficial al României, 2012, nr. 419.
7. Hotărârea CC RM nr. 25 din 13.10.2015 pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 privind aprobarea Listei substanţelor narcotice, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe depistate în trafic ilicit, precum şicantităţile acestora (Sesizarea nr. 30a/2015). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 13-19.
8. Ordonanţa de urgenţă a Guvernului României nr. 6 din 10.02.2010 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri şi pentru completarea Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanţelorşi preparatelor stupefiante şi psihotrope. În: Monitorul Oficial al României, 2010, nr. 100.
9. Codul penal al Republicii Lituania / coord.: T. Toader. Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Lituania-RO.html